

№ Φ 092.22/7590

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

**ΥΠΟΘΕΣΗ Α.Υ.
ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ**

(Προσφυγή αρ. 58399/11)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

5 Νοεμβρίου 2015

Η απόφαση αυτή θα καταστεί οριστική υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 44§2 της Σύμβασης. Μπορεί να επέλθουν ορισμένες αλλαγές ως προς τη μορφή.

Στην υπόθεση Α.Υ. κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), που συνεδρίασε σε τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

András Sajó, *Πρόεδρος,*
Elisabeth Steiner,
Khanlar Hajiyeu,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,
Erik Møse,
Dmitry Dedov, *δικαστές,*

Και με τη σύμπραξη του André Wampach, *Αναπληρωτή Γραμματέα Τμήματος,*
Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο στις 13 Οκτωβρίου 2015,
Εξέδωσε την παρούσα απόφαση, που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (αρ. 58399/11) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας την οποία άσκησε Ιρακινός υπήκοος, ο Α.Υ. («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε στο Δικαστήριο στις 3 Ιουλίου 2011, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»). Η πρόεδρος του Τμήματος έκανε δεκτό το αίτημα μη δημοσιοποίησης της ταυτότητας του προσφεύγοντος (άρθρο 47§4 του Κανονισμού).
2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τις δικηγόρους Αθηνών Ι.Μ. Τζεφεράκου και Α.Τσαποπούλου. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσιά της, την κ. Φ. Δεδούση, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
3. Στις 10 Ιουνίου 2013 η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

Ι. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1984.

A. Η σχετική με την απέλαση και κράτηση του προσφεύγοντα διαδικασία

5. Ο προσφεύγων έφυγε από τη χώρα του φοβούμενος για τη ζωή του, επειδή ήταν αστυνομικός που συνεργάστηκε με τις αμερικανικές στρατιωτικές δυνάμεις στο Ιράκ και απειλήθηκε από εξτρεμιστές.
6. Τον Οκτώβριο του 2010, ο προσφεύγων έφτασε στην Ελλάδα και στις 13 Οκτωβρίου 2010, συνελήφθη από τις αστυνομικές αρχές Τυχερού για παράνομη είσοδο στην ελληνική επικράτεια. Καταχωρήθηκε με τα στοιχεία Κ.Α. και ως Σύρος υπήκοος. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι υπέβαλε αίτηση για διεθνή προστασία ως πρόσφυγας αλλά ότι η αίτησή του δεν καταχωρήθηκε από τις αρμόδιες αρχές. Διατάχθηκε η κράτησή του ενόψει της απέλασής του. Την ίδια μέρα, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε και τέθηκε υπό κράτηση στο Συνοριακό Τμήμα Τυχερού.
7. Με απόφαση της 14^{ης} Οκτωβρίου 2010, ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αλεξανδρούπολης απείχε από την άσκηση δίωξης κατά του προσφεύγοντος προκειμένου αυτός να προωθηθεί στην χώρα καταγωγής του. Την ίδια ημέρα, ο Διευθυντής της Συνοριακής Αστυνομίας Τυχερού διέταξε την προώθησή του στην Τουρκία. Η προώθηση αυτή τελικά αναβλήθηκε λόγω άρνησης των τουρκικών αρχών.
8. Στις 14 Οκτωβρίου 2010, ο Διευθυντής της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αλεξανδρούπολης αποφάσισε να θέσει τον προσφεύγοντα υπό προσωρινή κράτηση έως ότου εκδοθεί η απόφαση για την απέλασή του, εντός προθεσμίας τριών ημερών (απόφαση αρ. 9760/20-3426/1-α').
9. Στις 17 Οκτωβρίου 2010, ο Διευθυντής της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αλεξανδρούπολης διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος και τη συνέχιση της κράτησής τους για περίοδο που δεν μπορούσε να υπερβεί τους έξι μήνες με την αιτιολογία ότι ήταν ύποπτος φυγής (απόφαση 9760/20-3426/1-β'). Η απόφαση διαπίστωνε ότι ο προσφεύγων δεν είχε υποβάλλει αντιρρήσεις κατά της απόφασης απέλασης εντός προθεσμίας 48 ωρών. Επαναλάμβανε ότι ήταν ύποπτος διαφυγής. Τέλος προέβλεπε ότι η απέλαση μπορούσε να ανασταλεί εάν ο προσφεύγων ασκούσε προσφυγή. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν έλαβε κανένα ενημερωτικό φυλλάδιο για τα δικαιώματά του και τις πιθανές προσφυγές (ένδικα μέσα) ούτε σχετική ενημέρωση σε γλώσσα που κατανοούσε.

10. Σε αδιευκρίνιστες ημερομηνίες του Νοεμβρίου και του Δεκεμβρίου του 2010, οι δικηγόροι του προσφεύγοντος τον επισκέφθηκαν στο τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού για να του προσφέρουν νομική βοήθεια.
11. Σε αδιευκρίνιστη ημερομηνία, το τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού έλαβε με φαξ φωτοτυπία εγγράφου της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες στην οποία αναφερόταν τα στοιχεία ταυτότητας του προσφεύγοντος.
12. Στις 29 Δεκεμβρίου 2010, ο προσφεύγων είχε συνέντευξη με τους εμπειρογνώμονες της FRONTEX (Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των κρατών μελών). Μετά τη συνέντευξη αυτή, η Αστυνομική Διεύθυνση Αλεξανδρούπολης προέβη στη διόρθωση των στοιχείων του προσφεύγοντος.
13. Σε ημερομηνία αδιευκρίνιστη, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες έστειλε έγγραφο στις Αστυνομικές Αρχές Αλεξανδρούπολης ζητώντας την καταχώριση του αιτήματος ασύλου του προσφεύγοντος. Από το φάκελο προκύπτει ότι το εν λόγω αίτημα ασύλου δεν καταχωρήθηκε από τις Αρχές.
14. Στις 9 Δεκεμβρίου 2010, ο προσφεύγων, μέσω των δικηγόρων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τους πρόσφυγες ζήτησε από το Υπουργείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης να του βρει μια μονάδα φιλοξενίας σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 220/2007.
15. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι στις 10 Δεκεμβρίου 2010, το αρμόδιο υπουργείο του απάντησε ότι ο προσφεύγων είχε εγγραφεί σε λίστα προτεραιότητας για θέση σε μονάδα φιλοξενίας.
16. Στις 22 Δεκεμβρίου 2010, μια ιατρική έκθεση που συντάχτηκε μετά από επίσκεψη της οργάνωσης «Γιατροί χωρίς Σύνορα» διαπίστωνε ότι ο προσφεύγων έπασχε από κρίσεις άσθματος. Συμπέρανε επίσης ότι η κράτηση είχε επιδεινώσει την κατάσταση της υγείας του.
17. Στις 23 Δεκεμβρίου 2010, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες απέστειλε φαξ, μεταξύ άλλων και στην Αστυνομική Διεύθυνση Αλεξανδρούπολης και στο Αστυνομικό Τμήμα Τυχερού με τον τίτλο: «Καταχώριση αιτήσεων ασύλου και των ασυνόδευτων ανηλίκων». Συμπεριλάμβανε μια λίστα κρατουμένων, μεταξύ των

οποίων συμπεριλαμβανόταν και ο προσφεύγων, «οι οποίοι είχαν υποβάλει αίτηση ασύλου ή επιθυμούσαν να το κάνουν» και ζήτησε από τις αρχές να δώσουν στο Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες πληροφορίες σχετικά με την καταχώρηση και την κατάσταση των αιτήσεων αυτών. Σύμφωνα με το εν λόγω έγγραφο, η προώθηση των κρατουμένων αυτών θα αποτελούσε παραβίαση των διατάξεων του Προεδρικού Διατάγματος 114/2010, του άρθρου 33 της Συμβάσεως της Γενεύης, καθώς και του άρθρου 3 της Σύμβασης. Επίσης το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες ενημέρωσε τις αρχές για την εσφαλμένη καταχώρηση του επωνύμου και της υπηκοότητας του προσφεύγοντος, ανέφερε ότι είχε ήδη υποβάλει στις αρχές σχετικά έγγραφα και υπογράμμισε ότι η κράτηση επιδείνωνε την υγεία του, καθώς υπέφερε από άσθμα. Εντούτοις, οι αρχές δεν έδωσαν καμία πληροφορία στο Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες.

18. Στις 24 Δεκεμβρίου 2010, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες απέστειλε φαξ στο Υπουργείο Υγείας για να ενημερωθεί για τη μονάδα φιλοξενίας που θα μπορούσε να φιλοξενήσει τον προσφεύγοντα.

19. Στις 27 Δεκεμβρίου 2010, ο προσφεύγων υπέβαλλε αντιρρήσεις κατά της κράτησής του ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης. Επικαλέστηκε νομολογία του Δικαστηρίου και ιδίως ότι η κράτησή του δεν ήταν απαραίτητη, λόγω του ότι μπορούσε να φιλοξενηθεί στην Αθήνα από μια μη κυβερνητική οργάνωση, ότι η απέλασή του δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί καθόσον εκκρεμούσε η αίτηση ασύλου του και ότι οι συνθήκες κράτησής του ήταν τραγικές. Συναφώς υπογράμμισε τον υπερπληθυσμό, την έλλειψη υγιεινής και σωματικής άσκησης. Ο προσφεύγων ανέφερε τέλος ότι υπέφερε από άσθμα και ότι η κράτησή του αποτελούσε απειλή για τη ζωή του.

20. Στις 29 Δεκεμβρίου 2010, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες έστειλε φαξ στον πρόεδρο του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης. Ανέφερε ότι η Αστυνομική Διεύθυνση Αλεξανδρούπολης θα διαβίβαζε στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αλεξανδρούπολης πιστοποιητικό που θα βεβαίωνε ότι η ημερομηνία της συνέντευξης του προσφεύγοντος για το άσυλο δεν είχε οριστεί ακόμη. Το πιστοποιητικό αυτό ήταν απαραίτητο στο πλαίσιο των αντιρρήσεων του προσφεύγοντος κατά της κράτησης.

21. Στις 3 Ιανουαρίου 2011, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης έκανε δεκτή την αίτηση του προσφεύγοντος. Αναφέρθηκε ιδίως στο ότι η συνέχιση της κράτησης του προσφεύγοντος είχε επιδεινώσει την υγεία του και ότι μπορούσε να φιλοξενηθεί από μια μη-κυβερνητική οργάνωση. Ως εκ τούτου, η συνέχιση της κράτησης δεν ήταν νόμιμη (απόφαση αρ. P8/2011). Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος.

B. Οι συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος

1. Η εκδοχή του προσφεύγοντος

22. Ο προσφεύγων κρατήθηκε στην Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού. Υπογραμμίζει ότι οι συνθήκες κράτησης εκεί καθιστούσαν αδύνατη την κράτηση ακόμα και για μια ημέρα. Υποστηρίζει ότι κατά τη διάρκεια της κράτησής του, δεν έβγαине ποτέ από τα κτίρια, γεγονός που είχε δραματική συνέπεια στην σωματική και ψυχολογική υγεία του.

23. Τον περισσότερο καιρό το Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού φιλοξενούσε 100-200 άνδρες, γυναίκες και παιδιά σε έναν χώρο δυναμικότητας 45 ατόμων. Ορισμένοι κρατούμενοι, μεταξύ των οποίων και ο προσφεύγων, ήταν υποχρεωμένοι να κοιμούνται στο πάτωμα δίπλα από τα βρώμικα νερά της τουαλέτας ή και καθισμένοι. Η πρόσβαση στο τηλέφωνο ήταν πολύ περιορισμένη και έπρεπε να προμηθευτεί κανείς τηλεκάρτα, πράγμα που εξαρτιόταν από τη διάθεση των φυλάκων. Στους χώρους κράτησης, δεν υπήρχαν ούτε καρέκλες, ούτε τραπέζια ούτε ντουλάπες. Ο προσφεύγων δεν έλαβε κανένα προϊόν για την προσωπική του καθαριότητα ή υγιεινή. Οι λιγοστές κουβέρτες ήταν βρώμικες, το νερό δεν ήταν πόσιμο και η τροφή ήταν πολύ άσχημης ποιότητας. Επιπλέον, δεν υπήρχε κανένας διερμηνέας και οι κρατούμενοι όπως ο προσφεύγων, δεν είχαν ενημερωθεί για τους λόγους και τη διάρκεια της κράτησής τους. Καμία ενημέρωση δεν είχε δοθεί για τα δικαιώματα των κρατουμένων και τη διαδικασία ασύλου.

24. Τέλος ο προσφεύγων αναφέρει ότι υπέφερε από άσθμα και ότι αυτό γνωστοποιήθηκε στις αρμόδιες αρχές με την ιατρική έκθεση της οργάνωσης «Γιατροί χωρίς Σύνορα» με ημερομηνία 22 Δεκεμβρίου 2010. Υποστηρίζει ότι η ιατρική του παρακολούθηση ήταν ανεπαρκής και ότι η κράτησή του διατηρήθηκε παρά την

κατάσταση της υγείας του, γεγονός που αποτελούσε ενδεχόμενο κίνδυνο για τη ζωή του.

2. *Η εκδοχή της Κυβέρνησης*

25. Η Κυβέρνηση περιγράφει το Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού στο οποίο διέμενε ο προσφεύγων ως εξής.

26. Οι ανάγκες των προσφευγόντων, όπως οι ιατρικές και φαρμακευτικές υπηρεσίες αποτελούσαν αντικείμενο προγραμμάτων εγκεκριμένων κυρίως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα εν λόγω προγράμματα περιλάμβαναν την υποδοχή, τη μεταφορά, τη διατροφή και τη διανομή ειδών προσωπικής υγιεινής στους κρατούμενους.

27. Δύο κινητές ιατρικές μονάδες δραστηριοποιούνταν στην περιοχή. Τα πέντε κέντρα κράτησης της περιοχής διέθεταν μόνιμο ιατρικό προσωπικό. Οι κρατούμενοι που δεν μπορούσαν να θεραπευτούν επί τόπου μεταφέρονταν στα περιφερειακά κέντρα υγείας ή το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης. Η οργάνωση «Γιατροί χωρίς Σύνορα» παρείχε επίσης ιατρικές υπηρεσίες στους κρατούμενους.

28. Τη διατροφή των κρατουμένων είχε αναλάβει η Νομαρχία Έβρου που είχε συνάψει σύμβαση με μια εταιρεία εστίασης. Οι κρατούμενοι λάμβαναν τρία γεύματα την ημέρα, για την τιμή των 5,87€ έκαστο. Τέτοια ποσά αρκούν για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών των κρατουμένων καθώς η παρασκευή γευμάτων για μεγάλο αριθμό ατόμων επέτρεπε τη μείωση της τιμής κάθε μερίδας. Συγκριτικά η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι το ποσό των 5,87€ αποτελεί το τριπλάσιο του ποσού που δαπανεί το Πανεπιστήμιο Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών της Μακεδονίας για το γεύμα και το δείπνο των φοιτητών σε εβδομαδιαία βάση (1,79€, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ). Τα γεύματα δεν περιέχουν τροφές που απαγορεύονται από την θρησκεία των κρατουμένων.

29. Υπήρχε θέρμανση χάρις σε ένα σύστημα κεντρικής θέρμανσης που ήταν μονίμως σε λειτουργία. Στο Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού λειτουργούσαν δημόσια καρτοτηλέφωνα και η επικοινωνία των κρατουμένων με τους δικηγόρους τους και τους δικούς τους γινόταν ανεμπόδιστα.

II. ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

30. Το οικείο εθνικό δίκαιο και πρακτική της υπό κρίση υπόθεσης περιγράφονται στις αποφάσεις *M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδας* [GC] (αρ. 30696/09, CEDH 2011), *Bygylashvili κατά Ελλάδας* (αρ. 58164/10, 25 Σεπτεμβρίου 2012), *Barjamaj κατά Ελλάδας* (αρ. 36657/11, 2 Μαΐου 2013), *Horshill κατά Ελλάδας* (αρ. 70427/11, 1^η Αυγούστου 2013), *Khuroshvili κατά Ελλάδας* (αρ. 58165/10, 12 Δεκεμβρίου 2013) και *B.M. κατά Ελλάδας* (αρ. 53608/11, 19 Δεκεμβρίου 2013).

III. ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

A. Η από 10 Ιανουαρίου 2012 έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων και εξευτελιστικών ποινών ή μεταχειρίσεων (CPT) μετά την επίσκεψή της που έλαβε χώρα από 19 έως 27 Ιανουαρίου 2012

31. Η CPT ανέφερε ότι οι συνθήκες κράτησης στο Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού ήταν άσχημες. Κατά την επίσκεψή της, υπήρχαν 139 κρατούμενοι και εκατό περίπου ήταν «στοιβαγμένοι» σε ένα δωμάτιο 35 τ.μ. Το παράρτημα με τρεις τουαλέτες και ένα ντους δεν είχε φως και ήταν βρώμικο. Από τον Δεκέμβριο του 2010, η οργάνωση «Γιατροί χωρίς Σύνορα» παρείχε ιατρικές υπηρεσίες στους κρατούμενους.

B. Οι διαπιστώσεις της Εθνικής Επιτροπής για τα δικαιώματα του ανθρώπου και του Συνήγορου του Πολίτη

32. Από τις 18 έως τις 20 Μαρτίου 2011, η Εθνική Επιτροπή για τα δικαιώματα του Ανθρώπου και ο Συνήγορος του Πολίτη επισκέφτηκαν τα κέντρα κράτησης των νομών Έβρου και Ροδόπης για να εξετάσουν τις συνθήκες κράτησης των αλλοδαπών και την εφαρμογή της σχετικής με το άσυλο νομοθεσίας.

33. Όσον αφορά το Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού ο Συνήγορος ανέφερε ότι η μέγιστη χωρητικότητα του κέντρου ήταν 80 άτομα. Την ημερομηνία της επίσκεψης της Επιτροπής, το κέντρο φιλοξενούσε 122, σε τρεις χωριστούς χώρους. Ο πρώτος χώρος που προοριζόταν για τους κρατούμενους που θα περνούσαν από συνέντευξη από την FRONTEX φιλοξενούσε γυναίκες και άνδρες που ήταν καθισμένοι ή ξαπλωμένοι στο πάτωμα. Οι χώροι δεν ήταν επαρκώς φωτισμένοι, δεν

No Φ 092.22/7590

αερίζονταν επαρκώς ούτε είχαν ικανοποιητική θέρμανση και η ατμόσφαιρα ήταν αποπνικτική. Στον χώρο αυτό λειτουργούσε ένα δημόσιο καρτοτηλέφωνο. Λόγω της περιορισμένης πρόσβασης στις τουαλέτες, οι κρατούμενοι έβγαιναν στην εσωτερική αυλή ή σε έναν διάδρομο για να κάνουν την ανάγκη τους. Οι δύο άλλοι χώροι που προορίζονταν για τους αιτούντες άσυλο ή τα άτομα που κρατούνταν ενόψει της απέλασής τους δεν πληρούσαν τις απαιτήσεις της κράτησης «ούτε καν για μια ημέρα», λόγω της έλλειψης φωτός και εξαερισμού και λόγω κακών συνθηκών υγιεινής.

34. Οι αρχές είχαν δηλώσει στην Επιτροπή ότι οι κρατούμενοι έμεναν στους χώρους αυτούς μόνον τρεις έως δεκαπέντε ημέρες εξαιτίας των κακών συνθηκών κράτησης. Ωστόσο, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι πολλοί κρατούμενοι διέμεναν εκεί για δύο, τρεις και πέντε μήνες. Εξαιτίας του ανεπαρκούς αριθμού των αστυνομικών, δεν υπήρχε δυνατότητα για προαυλισμό. Τέλος, σύμφωνα με τις αρχές, ένας γιατρός και μία νοσοκόμα παρείχαν τις ιατρικές υπηρεσίες ενώ μια κοινωνική λειτουργός και ένας ψυχολόγος επισκεπτόντουσαν το κέντρο.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

A. Ένσταση αντλούμενη από το γεγονός ότι η προσφυγή κατατέθηκε από προσφεύγοντα ο οποίος δεν είναι δυνατόν να ταυτοποιηθεί

35. Καταρχάς, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα προσωπικά στοιχεία του προσφεύγοντος που αναφέρονται στην προσφυγή δεν αντιστοιχούν ούτε σε αυτά που αναφέρονται στην εξουσιοδότηση ούτε σε αυτά που αναφέρονται σε επίσημα έγγραφα των ελληνικών αρχών. Υποστηρίζει ότι οι ελληνικές αρχές δεν γνωρίζουν τον προσφεύγοντα και ότι δεν αποδεικνύεται ότι είναι αυτός στον οποίο αναφέρονται οι επίδικες διοικητικές πράξεις. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι αντίγραφα των εγγράφων που θα επέτρεπαν την απόδειξη της ταυτότητας του προσφεύγοντος δεν είναι καλής ποιότητας. Επίσης, η ανωνυμία θα έχει ως συνέπεια την έκδοση μιας απόφασης που θα αφορά ένα άτομο με τα αρχικά Α.Υ. Ωστόσο, μια τέτοια απόφαση μπορεί να θεωρηθεί ότι θα αφορά όλα τα άτομα με τα ανωτέρω προσωπικά στοιχεία, ή με τα ίδια

αρχικά γράμματα. Ως εκ τούτου, η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη, λόγω του ότι δεν μπορεί να αποδειχθεί ότι ο προσφεύγων έχει την ιδιότητα του θύματος.

36. Ο προσφεύγων απαντά ότι οι διαφορές μεταξύ της προσφυγής και της εξουσιοδότησης αφορούν ορθογραφικά λάθη. Προσκομίζει αντίγραφο εξουσιοδότησης, το οποίο επικυρώθηκε από τις αρχές στο Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού, στην οποία αναφέρονται το επώνυμο και το όνομά του, όπως αυτά καταχωρήθηκαν αρχικά από τις αρχές καθώς και όπως διορθώθηκαν από τις αρχές και υποβλήθηκαν στον προσφυγή του ενώπιον του Δικαστηρίου.

37. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι διαφορές ανάμεσα στην προσφυγή και την εξουσιοδότηση τις οποίες επικαλείται η Κυβέρνηση, δεν αφορούν παρά μόνον ένα ή δύο γράμματα του επωνύμου του προσφεύγοντος. Παρατηρεί ότι οι αρχές έχουν ήδη αναγνωρίσει το επώνυμο του προσφεύγοντος έτσι όπως αναφέρεται στην προσφυγή και την εξουσιοδότηση που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου, τόσο στην εξουσιοδότηση που επικυρώθηκε από τις αρχές στο Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού όσο και στις αντιρρήσεις που υπέβαλε ο προσφεύγων ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου. Ως εκ τούτου, θεωρεί ότι ο προσφεύγων απέδειξε ότι ήταν «άμεσα θιγόμενος» από το επίδικο μέτρο και απορρίπτει τη σχετική ένσταση της Κυβέρνησης.

B. Ένσταση αντλούμενη από τη μη τήρηση της εξάμηνης προθεσμίας

38. Δεύτερον, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι η προσφυγή ασκήθηκε σε διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών από την έκδοση της πράξης απέλασης, της 17ης Οκτωβρίου 2010, μετά την υποτιθέμενη καταχώριση της αιτήσεως ασύλου, σε αδιευκρίνιστη ημερομηνία, καθώς και μετά την απόλυση του προσφεύγοντος, στις 3 Ιανουαρίου 2011.

39. Ο προσφεύγων απαντά ότι η πρώτη του επιστολή υποβλήθηκε εντός της εξάμηνης προθεσμίας.

40. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία του κατά την ημερομηνία κατάθεσης της παρούσας προσφυγής, εκτός από την περίπτωση που υπάρχουν πραγματικά περιστατικά που επιτρέπουν διαφορετική απόφαση, η

No Φ 092.22/7590

ημερομηνία που πρέπει να ληφθεί υπόψη για να καθοριστεί εάν η προσφυγή στο Δικαστήριο έγινε σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης, ήταν η ημερομηνία κοινοποίησης της πρώτης επιστολής του προσφεύγοντος, στην οποία εξέθετε –έστω και περιληπτικά - το αντικείμενο των αιτιάσεων που επρόκειτο να προβάλει (άρθρο 48§5 του Κανονισμού του Δικαστηρίου –βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Παπαγεωργίου κατά Ελλάδας*, 22 Οκτωβρίου 1997, §32 *Recueil des arrêts et décisions* 1997-VI, και *Richard Roy Allan κατά Ηνωμένου Βασιλείου (déc.)*·αρ. 48539/99, 28 Αυγούστου 2001) και όχι η ημερομηνία που αναφέρεται στη σφραγίδα του αποδεικτικού παραλαβής που έθεσε η Γραμματεία του Δικαστηρίου στο έντυπο της προσφυγής (*Korkmaz κατά Τουρκίας, (déc.)*·αρ. 42589/98, 5 Σεπτεμβρίου 2002).

41. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η πρώτη επιστολή του προσφεύγοντος, η οποία πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 48§5 του Κανονισμού του Δικαστηρίου, όπως ίσχυε τότε, υποβλήθηκε στις 3 Ιουλίου 2011. Παρατηρεί ότι ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος στις 3 Ιανουαρίου 2011. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η ένσταση της Κυβέρνησης δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

Γ. Ένσταση αντλούμενη από την καταχρηστικότητα της προσφυγής

42. Τρίτον, η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την υπό κρίση προσφυγή ως καταχρηστική. Υποστηρίζει ότι συμβάσεις μεταξύ του Ελληνικού Κράτους και του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες προέβλεπαν την υποχρέωση του τελευταίου να καταθέτει όλες τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, οι δικηγόροι του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες κατέθεσαν την ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή χωρίς να έχουν προηγουμένως προσφύγει στα εθνικά δικαστήρια, γεγονός που δημιουργεί, κατά την άποψη της Κυβέρνησης, μια κατάσταση «σύγκρουσης συμφερόντων».

43. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η έννοια της «κατάχρησης», υπό το πρίσμα του άρθρου 35 §3(α), πρέπει να εκληφθεί υπό την κανονική της έννοια την οποία κάνει δεκτή η γενική θεωρία του δικαίου –ήτοι, το γεγονός ότι ο δικαιούχος ενός δικαιώματος το ασκεί εκτός του σκοπού του κατά τρόπο επιζήμιο. Ως εκ τούτου, είναι καταχρηστική κάθε συμπεριφορά προσφεύγοντος η οποία είναι προδήλως αντίθετη προς τον σκοπό του δικαιώματος της προσφυγής που θεσπίζεται από τη

No Φ 092.22/7590

Σύμβαση και εμποδίζει την καλή λειτουργία του Δικαστηρίου ή την καλή διεξαγωγή της ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασίας ((*Mirojubovs και λοιποί κατά Λεττονίας*, αρ.798/05, §§ 62-65, 15 Σεπτεμβρίου 2009, *S.A.S. κατά Γαλλίας* [GC], αρ. 43835/11, §§ 66-67, CEDH 2014 (αποσπάσματα)).

44. Στην υπό κρίση υπόθεση δεν ισχύει κάτι τέτοιο καθόσον οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος βασίζονται στα πραγματικά περιστατικά μερικά εκ των οποίων δεν αμφισβητούνται άλλωστε από την Κυβέρνηση. Συνεπώς, η προκαταρκτική ένσταση της Κυβέρνησης απορρίπτεται.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΟΣ

45. Ο προσφεύγων παραπονείται για τις συνθήκες κράτησης στους χώρους του Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού. Επικαλείται το άρθρο 3 της Σύμβασης το οποίο ορίζει τα εξής:

Άρθρο 3

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικής».

A. Επί του παραδεκτού

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

46. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αυτή λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, Υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων είχε τη δυνατότητα να ασκήσει αίτηση ακυρώσεως κατά της απόφασης απέλασης της 17^{ης} Οκτωβρίου 2010 ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου, αίτηση αναστολής εκτέλεσης κατά του μέτρου απέλασης ή αίτηση προσωρινής διαταγής προκειμένου να αποφευχθεί η άμεση προώθησή του.

47. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι ο προσφεύγων παρέλειψε να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης δυνάμει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, σε συνδυασμό, αφενός, με το άρθρο 3 της Σύμβασης και αφετέρου με τις διατάξεις που ισχύουν για τους αλλοδαπούς κατά των οποίων έχει εκδοθεί διοικητική απόφαση απέλασης (άρθρα 66 § 4, 66 § 5 δ), 90 § 3 β), 91 § 1 et 92 §§ 6 et 7 του Π.Δ. 141/1991 σχετικά με τις Αρμοδιότητες οργάνων και υπηρεσιακές ενέργειες του

προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, και τα άρθρα 2 και 3 του Π.Δ. 254/2004 περί Κώδικα δεοντολογίας αστυνομικών).

48. Ο προσφεύγων απαντά ότι έκανε ό,τι μπορούσε εύλογα να απαιτηθεί από αυτόν για την ικανοποίηση του όρου της εξαντλήσεως των εθνικών ενδίκων μέσων.

2. *Η εκτίμηση του Δικαστηρίου*

49. Όσον αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, υπό την έννοια του άρθρου 35§1 της Σύμβασης, το Δικαστήριο παραπέμπει στη σχετική νομολογία του επί της υπόθεσης (βλ. ιδίως *Akdivar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, §§ 65-69, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-IV, και *Vučković και λοιποί κατά Σερβίας* [GC], αρ. 17153/11, §§ 69-77, 25 Μαρτίου 2014).

50. Πρώτον, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων υπέβαλε αντιρρήσεις ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου για να καταγγείλει τις συνθήκες κράτησης και να παραπονεθεί για τον παράνομο χαρακτήρα τους. Παρατηρεί ότι η εν λόγω προσφυγή επέτρεπε στον προσφεύγοντα να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της κράτησής του και στον Πρόεδρο του Διοικητικού Πρωτοδικείου να διατάξει την απόλυσή του εάν έκρινε ότι ο προσφεύγων δεν ήταν επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή δεν ήταν ύποπτος φυγής ή ακόμη, από την 1^η Ιανουαρίου 2011, για κάθε άλλο λόγο που αφορούσε τη νομιμότητα και που έχει γίνει δεκτός από τα διοικητικά δικαστήρια στη νομολογία τους τη σχετική με την εφαρμογή του άρθρου 76 του Νόμου 3386/2005.

51. Δεύτερον, υπενθυμίζει τη νομολογία του σύμφωνα με την οποία, αφενός, η αίτηση ακυρώσεως της απόφασης περί απέλασης και η αίτηση αναστολής εκτέλεσης, και αφετέρου, η αγωγή αποζημίωσης του προαναφερθέντος άρθρου 105 δεν αποτελούν πραγματικές προσφυγές όσον αφορά την κράτηση αλλοδαπών ενόψει απέλασης ((*S.D. κατά Ελλάδα*, αρ. 53541/07, 11 Ιουνίου 2009 · *Tabesh κατά Ελλάδα*, αρ. 8256/07, 26 Νοεμβρίου 2009 · *A.A. κατά Ελλάδα*, αρ. 12186/08, 22 Ιουλίου 2010 · *R.U. κατά Ελλάδα*, αρ. 2237/08, 7 Ιουνίου 2011 · *A.F. κατά Ελλάδα*, αρ. 53709/11, 13 Ιουνίου 2013 · *De los Santos και de la Cruz κατά Ελλάδα*, αρ.

2134/12 και 2161/12, 26 Ιουνίου 2014). Κατά συνέπεια, απορρίπτεται τη σχετική ένσταση της Κυβέρνησης.

52. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επίσης ότι η εν λόγω αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35§3(α) της Σύμβασης και ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως, την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

53. Η Κυβέρνηση παραπέμπει στην εκδοχή της όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης στο επίμαχο κέντρο (βλ. ανωτέρω §§25-29). Υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων προβάλλει γενικές αιτιάσεις και ισχυρισμούς, χωρίς να δίνει διευκρινίσεις όσον αφορά την ύπαρξη συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών που θα αποδείκνυαν ότι υπέστη σωματική ή ψυχολογική πίεση τέτοιας έκτασης που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως εξευτελιστική μεταχείριση. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι ο προσφεύγων έλαβε ιατρικές υπηρεσίες και ότι δεν αναφέρει στην προσφυγή του πώς επηρεάστηκε συγκεκριμένα η υγεία του από την κράτηση.

54. Ο προσφεύγων αναφέρεται στην εκδοχή του όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης (βλ. ανωτέρω §§22-24).

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

55. Όσον αφορά τις γενικές αρχές σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 3 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με αυτά της υπό κρίση υπόθεσης, το Δικαστήριο παραπέμπει στην οικεία νομολογία του επί του θέματος (βλ. ιδίως, *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αρ. 30210/96, §§ 90-94, CEDH 2000-XI · *Peers κατά Ελλάδας*, αρ. 28524/95, §§ 67-68, CEDH 2001-III · *Kalachnikov κατά Ρωσίας*, αρ. 47095/99, § 95, CEDH 2002-VI · *Riad και Idiab κατά Βελγίου*, αρ. 29787/03 και 29810/03, § 97, 24 Ιανουαρίου 2008 · προαναφερθείσα *Tabesh*, §§ 34-37 · προαναφερθείσα *Rahimi κατά Ελλάδας*, §§ 59-62 · προαναφερθείσα *R.U. κατά Ελλάδας*, §§ 54-56 · προαναφερθείσα *A.F. κατά Ελλάδας*, §§ 68-70 · προαναφερθείσα *de los Santos και de la Cruz*, § 43).

56. Στην υπό κρίση υπόθεση το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι εκδοχές των διαδικών διαφοροποιούνται στα περισσότερα σημεία που αφορούν τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος. Ωστόσο, υπενθυμίζει ότι όταν υπάρχει αμφισβήτηση των συνθηκών κράτησης δεν είναι απαραίτητο για το Δικαστήριο να αποδειχθεί η αλήθεια κάθε επίμαχης πληροφορίας: μπορεί να συμπεράνει την παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης βάσει οιαδήποτε σοβαρού ισχυρισμού που δεν αναιρείται από την Κυβέρνηση (βλ. *mutatis mutandis, Grigorievskikh κατά Ρωσίας*, αρ. 22/03, §55, 9 Απριλίου 2009). Συναφώς, το ότι η Κυβέρνηση, χωρίς να δίνει ικανοποιητική εξήγηση, δεν προσκομίζει τις πληροφορίες που έχει επιτρέπει να συναχθούν συμπεράσματα ως προς το βάσιμο των εν λόγω ισχυρισμών (βλ. *Ahmet Özkan και λοιποί κατά Τουρκίας*, αρ. 21689/93, §426, 6 Απριλίου 2004).

57. Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι συνθήκες κράτησης που επικρατούσαν στους χώρους του Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού όπου τοποθετήθηκε ο προσφεύγων για τρεις περίπου μήνες έχουν καταγραφεί σε πολλές εκθέσεις ελληνικών και διεθνών οργανισμών που τους επισκέφτηκαν λίγο μετά την απόλυση του προσφεύγοντος, ιδίως της CPT και της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Συνηγόρου του Πολίτη. Οι οργανώσεις αυτές τονίζουν τη σοβαρή έλλειψη χώρου από την οποία υπέφεραν οι κρατούμενοι: σύμφωνα με την CPT την ημερομηνία της επίσκεψής της τον Ιανουάριο του 2011 υπήρχαν 139 κρατούμενοι και περίπου εκατό ήταν «στοιβαγμένοι» σε έναν χώρο 35 τ.μ. Σύμφωνα με την Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τον Συνηγόρο του Πολίτη, τον Μάρτιο του 2011 υπήρχαν 122 κρατούμενοι σε τρεις θαλάμους, χωρητικότητας 80 ατόμων.

58. Κατόπιν των ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων δεν είχε στη διάθεσή του χώρο διαβίωσης σύμφωνο με τα κριτήρια που έχει θεσπίσει το Δικαστήριο με τη νομολογία του.

59. Η διαπίστωση αυτή σχετικά με τον χώρο που τέθηκε στη διάθεση του προσφεύγοντος, η οποία επιτρέπει από μόνη της να συναχθεί η παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, απαλλάσσει το Δικαστήριο από την εξέταση των άλλων ισχυρισμών του προσφεύγοντος που αφορούν τις συνθήκες κράτησής του. Ωστόσο το Δικαστήριο δεν μπορεί να μην επισημάνει ότι πολλοί από τους σχετικούς ισχυρισμούς της

Κυβέρνησης δεν συμπίπτουν με τις διαπιστώσεις που αναφέρονται στις εκθέσεις των προαναφερθέντων οργάνων και οργανισμών.

60. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι επίμαχες συνθήκες κράτησης, λαμβανομένης υπόψη επίσης της διάρκειας της κράτησης του προσφεύγοντος, τον υπέβαλαν σε μια δοκιμασία που η έντασή της υπερέβαινε το αναπόφευκτο επίπεδο οδύνης που είναι σύμφυτο με την κράτηση.

61. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΕΙΨΕΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΣΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΙΡΑΚ

62. Ο προσφεύγων επικαλείται τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης και παραπονείται για τις ελλείψεις του συστήματος εξέτασης της αίτησης ασύλου του από τις αρχές και ιδίως για τη μη καταχώρησή της από τις αρχές, γεγονός που τον εξέθεσε στον κίνδυνο απέλασής του στην Τουρκία και, εν συνεχεία στο Ιράκ, όπου θα μπορούσε να υποβληθεί σε βασανιστήρια και/ή απάνθρωπες μεταχειρίσεις.

A. Επί του παραδεκτού

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

63. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος σχετικά με την μη-καταχώρηση της αίτησης ασύλου του είναι αόριστοι και αβάσιμοι, καθόσον δεν αναφέρεται στην προσφυγή ποτέ υποβλήθηκε η αίτηση ασύλου. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης ο προσφεύγων αρχικά δήλωσε ότι ήταν συριακής καταγωγής και εν συνεχεία ιρακινής, ενώ δεν διωκόταν από τις ιρακινές αρχές. Σε κάθε περίπτωση, μια ενδεχόμενη απέλαση του προσφεύγοντος στο Ιράκ δεν θα αποτελούσε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, καθώς η κατάσταση στην χώρα αυτή βελτιώνεται συνεχώς και είναι δυνατόν για κάποιον να επανεγκατασταθεί εκεί. Προσθέτει ότι το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες είχε την ευθύνη να βοηθήσει τον προσφεύγοντα στο πλαίσιο ενός προγράμματος του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους πρόσφυγες εξαντλώντας όλα τα ένδικα μέσα και ιδίως ασκώντας προσφυγή κατά της απόφασης

απέλασης. Επίσης, η δικηγόρος του προσφεύγοντος όφειλε να είχε υποβάλει νωρίτερα αντιρρήσεις ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου.

64. Ο προσφεύγων απαντά ότι σε περίπτωση προώθησής του στο Ιράκ, διέτρεχε κίνδυνο μεταχείρισης αντίθετης προς το άρθρο 3 της Σύμβασης. Καταγγέλλει την άρνηση των αρχών να καταχωρίσουν την αίτηση ασύλου του, την μη πληροφόρησή του για τα δικαιώματά του και την απουσία μεταφράσεων των σχετικών εγγράφων. Υποστηρίζει ειδικότερα ότι λίγο μετά τη σύλληψή του, οι αρχές διέταξαν αυτόματα την απέλασή του χωρίς να εξετάσουν την περίπτωση του και ότι ζήτησαν από τις τουρκικές αρχές να τον συλλάβουν και να τον στείλουν στο Ιράκ. Προσθέτει ότι τα στοιχεία της ταυτότητάς του καταχωρήθηκαν εσφαλμένα από τις αρχές. Ο προσφεύγων τονίζει ότι είχε πειστεί ότι η αίτηση ασύλου του είχε καταχωρηθεί από τις αρχές. Ως εκ τούτου, κατέθεσε αίτηση για στέγη στην οποία είχαν δικαίωμα οι αιτούντες άσυλο και υπέβαλε αντιρρήσεις ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου. Όμως, τα έγγραφα αυτά αναφερόντουσαν στην ιδιότητά του ως αιτούντος άσυλο. Όσον αφορά τη δυνατότητα του Ελληνικού Συμβουλίου για τους πρόσφυγες να τον συνδράμει τονίζει ότι το πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους πρόσφυγες στην Αλεξανδρούπολη δεν επαρκούσε για να καλύψει όλους τους προσφεύγοντες.

2. *Η εκτίμηση του Δικαστηρίου*

65. Στην υπό κρίση υπόθεση το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι ενστάσεις που προέβαλε η Κυβέρνηση σχετικά με τις αιτιάσεις αυτές συνδέονται στενά με την ουσία της αιτίασης της αντλούμενης από το άρθρο 13 της Σύμβασης και αποφασίζει να τις εξετάσει από κοινού με την ουσία.

66. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επίσης ότι οι αιτιάσεις αυτές δεν είναι προδήλως αβάσιμες υπό την έννοια του άρθρου 35§3(α) της Σύμβασης. Επισημαίνει επίσης ότι δεν αντίκεινται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Ως εκ τούτου κηρύσσονται παραδεκτές.

B. Επί της ουσίας

67. Στις υποθέσεις όπου τίθεται θέμα απέλασης ενός αιτούντος άσυλο, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι αποφεύγει να εξετάσει το ίδιο τις αιτήσεις ασύλου ή τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη επιτελούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη

No Φ 092.22/7590

Σύμβαση της Γενεύης. Η κύρια ανησυχία του Δικαστηρίου είναι να ξέρει εάν υπάρχουν πραγματικές εγγυήσεις που προστατεύουν τον προσφεύγοντα από μια αυθαίρετη επαναπροώθηση, άμεση ή έμμεση, στην χώρα απ' όπου διέφυγε και όπου διατρέχει τον κίνδυνο να υποστεί μεταχειρίσεις αντίθετες προς το άρθρο 3 (βλ. μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα *M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδας*, § 286, *T.I. κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), n° 43844/98, CEDH 2000-III, *Muslim κατά Τουρκίας*, αρ. 53566/99, §§ 72-76, 26 Απριλίου 2005).

68. Εντούτοις, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας που το Δικαστήριο δίνει στο άρθρο 3 και τον μη αναστρέψιμο χαρακτήρα της ζημίας που μπορεί να προκληθεί σε περίπτωση πραγματοποίησης του κινδύνου βασανιστηρίων ή άσχημης μεταχείρισης, ο πραγματικός χαρακτήρας μιας προσφυγής υπό την έννοια του άρθρου 13 απαιτεί επιτακτικά έναν προσεκτικό έλεγχο από την εθνική αρχή (*Chamaïev και λοιποί κατά Γεωργίας και Ρωσίας*, αρ. 36378/02, §448, CEDH 2005-III), μια ανεξάρτητη και αυστηρή εξέταση κάθε αιτίας βάσει της οποίας υπάρχουν λόγοι να πιστεύει κανείς ότι υπάρχει κίνδυνος μεταχείρισης αντίθετης προς το άρθρο 3 (προαναφερθείσα *Jabari*, §50) καθώς και μια ιδιαίτερη ταχύτητα (*Bati και λοιποί κατά Τουρκίας*, αρ. 33097/96 και 57834/00, §136, CEDH 2004-IV). Απαιτεί επίσης οι ενδιαφερόμενοι να έχουν στη διάθεσή τους μια προσφυγή που να έχει αυτοδικαίως ανασταλτικό αποτέλεσμα (*Conka κατά Βελγίου*, αρ. 51564/99, §§81-83, CEDH 2002-I, *Gebremedhin [Gaberamadhien]*, αρ. 25389/05, §66, CEDH 2007-II).

69. Προκειμένου να καθορίσει εάν το άρθρο 13 εφαρμόζεται στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο πρέπει επομένως να εξετάσει εάν ο προσφεύγων, μπορεί να υποστηρίξει κατά τρόπο υπερασπίσιμο ότι η προώθησή του στο Ιράκ θα αποτελούσε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

70. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι κατά την άσκηση της προσφυγής, ο προσφεύγων εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει το Ιράκ (βλ. ανωτέρω § 5). Στις παρατηρήσεις του προσκόμισε, προς επίρρωση των ισχυρισμών του, αντίγραφα του ιρακινού διαβατηρίου του καθώς και έγγραφα που κατά την άποψή του, αποδείκνυαν τη συνεργασία του, ως αστυνομικού, με τις αμερικανικές στρατιωτικές δυνάμεις στο Ιράκ, μια δήλωση αρκούντως συγκεκριμένη και σοβαρή ώστε να απαιτεί μια πιο ενδελεχή εξέταση από τις αρμόδιες αρχές.

71. Για το Δικαστήριο, τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι υπήρχε *prima facie* σοβαροί και επιβεβαιωμένοι κίνδυνοι ότι ο προσφεύγων μπορούσε να υποστεί μεταχειρίσεις αντίθετες προς το άρθρο 3 της Σύμβασης σε περίπτωση προώθησης στο Ιράκ. Ως εκ τούτου, θεωρεί ότι ο προσφεύγων έχει μια υπερασπίσιμη αξίωση υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης.

72. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο ρόλος του δεν είναι να υποκαθιστά τις εθνικές αρχές και να εκτιμά την αξία των εγγράφων που υπέβαλε ο προσφεύγων ενώπιον του, ή να εκτιμά τους κινδύνους που θα διέτρεχε εάν προωθούνταν στο Ιράκ. Το ενδιαφέρει μόνον να ξέρει εάν υπήρχαν στην υπό κρίση υπόθεση πραγματικές εγγυήσεις που προστάτευαν τον προσφεύγοντα από μια αυθαίρετη επαναπροώθηση, άμεση ή έμμεση, στην χώρα καταγωγής του. Στην προαναφερθείσα απόφασή του *M.S.S.* επεσήμανε τις ελλείψεις του ελληνικού συστήματος ασύλου, όπως ίσχυε την εποχή εφαρμογής του Π.Δ 81/2008 και ιδίως αυτές που συνδέονται με την πρόσβαση στη διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων ασύλου (παράγραφοι 300-302, 315, 318 και 320 της απόφασης).

73. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η Κυβέρνηση και ο προσφεύγων αναφέρονται εκτενώς στις παρατηρήσεις τους στις συνθήκες υλοποίησης των προγραμμάτων αρωγής στους αιτούντες άσυλο τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Κράτος, και ειδικότερα στο εάν, κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους πρόσφυγες είχε τη δυνατότητα να βοηθήσει τον προσφεύγοντα. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν εναπόκειται στο ίδιο να εξετάσει αυτούς τους ισχυρισμούς για να αποφανθεί επί της παρούσας υπόθεσης.

74. Αντίθετα, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να βασίσει την εκτίμησή του στον ισχυρισμό του προσφεύγοντος σύμφωνα με τον οποίο η αίτηση ασύλου του δεν αντιμετωπίστηκε κατά τρόπο που να τον προστατεύσει από κάθε κίνδυνο πρόωρης και αυθαίρετης προώθησης. Συναφώς, το Δικαστήριο παρατηρεί ιδίως ότι οι αρχές δεν απάντησαν στο φαξ της 23^{ης} Δεκεμβρίου 2010, με το οποίο η δικηγόρος του προσφεύγοντος τους ζητούσε πληροφορίες σχετικά με την αίτηση ασύλου (βλ. ανωτέρω παράγραφος 17). Δεύτερον, όπως προκύπτει από το φαξ που έστειλε το Ελληνικό Συμβούλιο για τους πρόσφυγες στον Πρόεδρο του Διοικητικού

No Φ 092.22/7590

Πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης, η Αστυνομική Διεύθυνση Αλεξανδρούπολης είχε αναλάβει την υποχρέωση να του διαβιβάσει πιστοποιητικό που να βεβαιώνει ότι η ημερομηνία συνέντευξης για τη χορήγηση ασύλου δεν είχε οριστεί ακόμη, πράγμα που δεν έγινε (βλ. ανωτέρω παράγραφος 20).

75. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η στάση αυτή των ελληνικών αρχών δημιούργησε στον προσφεύγοντα και τους συνηγόρους του την απατηλή εντύπωση ότι η αίτηση ασύλου του είχε καταχωρηθεί. Έχοντας σχηματίσει την εντύπωση αυτή, ο προσφεύγων υπέβαλε αίτημα για χορήγηση θέσης φιλοξενίας επικαλούμενος το καθεστώς του ως αιτούντος άσυλο. Κατά τον ίδιο τρόπο, στις αντιρρήσεις του ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου υπογράμμισε ότι η κράτησή του δεν ήταν απαραίτητη λόγω του ότι η απέλασή του δεν μπορούσε να λάβει χώρα καθώς εκκρεμούσε η αίτηση ασύλου του.

76. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι παρά τις προαναφερθείσες ενέργειες του Ελληνικού Συμβουλίου για τους πρόσφυγες, οι αρχές ουδέποτε προέβησαν σε έλεγχο προκειμένου να βεβαιωθούν ότι η αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος είχε καταχωρηθεί και δεν ακολούθησαν μια αξιόπιστη, σοβαρή και έγγραφη διαδικασία που θα επέτρεπε στον προσφεύγοντα να γνωρίζει εγκαίρως εάν η αίτησή του για διεθνή προστασία, ιδίως της 23^{ης} Δεκεμβρίου 2010, είχε καταχωρηθεί και εξεταστεί. Αυτή η έλλειψη σαφούς πληροφόρησης από πλευράς αρχών σχετικά με την τύχη της αίτησης ασύλου την οποία θεωρούσε ότι είχε καταχωρηθεί, εξέθεσε τον προσφεύγοντα στον κίνδυνο απέλασης καθ' όλη τη διάρκεια της κράτησής του.

77. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 σε συνδυασμό με το άρθρο 3 λόγω των ελλείψεων του ελληνικού συστήματος ασύλου, κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στον προσφεύγοντα ότι δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα και ότι η προκαταρκτική ένσταση μη εξαντλήσεως των εθνικών ενδίκων μέσων της Κυβέρνησης (βλ. ανωτέρω παράγραφος 63) δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 5 §§1 ΚΑΙ 4 ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

78. Ο προσφεύγων παραπονείται για τον παράνομο χαρακτήρα της κράτησής του ιδίως λόγω του ότι ήταν αποτέλεσμα της άρνησης των ελληνικών αρχών να καταχωρήσουν την αίτηση ασύλου του, καθώς και για τον μη πραγματικό χαρακτήρα του δικαστικού ελέγχου της κράτησης. Επικαλείται τα άρθρα 5§§1 και 4 καθώς και 13 της Σύμβασης, διατάξεις, τα κρίσιμα χωρία των οποίων ορίζουν τα εξής:

Άρθρο 5

Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν: (...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου ίνα τούτο αποφασίσει εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.

Άρθρο 13

Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παραβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και άν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του.

A. Επί του παραδεκτού

79. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα και επαναλαμβάνει τα επιχειρήματά της σχετικά με το παραδεκτό της αιτίασης τους προσφεύγοντος που αφορά τις συνθήκες κράτησης.

80. Το Δικαστήριο παραπέμπει στις σκέψεις του σχετικά με το άρθρο 3 της Σύμβασης (βλ. ανωτέρω παράγραφοι 49-52) και απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης. Εξάλλου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η παρούσα αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 §3 (α) της Σύμβασης και δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. *Επί της αντλούμενης από το άρθρο 5 §1 της Σύμβασης αιτίασης σχετικά με τη νομιμότητα της κράτησης*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

81. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η κράτηση του προσφεύγοντος προβλεπόταν από το νόμο, ήτοι από το άρθρο 76 του Ν. 3386/2005 και ότι η νομιμότητά της εξετάστηκε από δικαστήριο. Υπογραμμίζει επίσης ότι το Διοικητικό Πρωτοδικείο διέταξε την απόλυση του προσφεύγοντος, πράγμα που έγινε εντός της προθεσμίας έξι μηνών που όριζε το άρθρο 76 §3 του Νόμου 3386/2005.

82. Ο προσφεύγων απαντά ότι η κράτησή του, που άρχισε στις 2 Αυγούστου 2010, ήταν αυθαίρετη. Υποστηρίζει ότι η κατάσταση της υγείας του καθώς και το ότι είχε ζητήσει άσυλο δεν ελήφθησαν υπόψη και ότι η απόφαση με την οποία του επιβλήθηκε το μέτρο της κράτησης είχε ληφθεί αυτόματα. Ο προσφεύγων υποστηρίζει τέλος ότι η κράτησή του ήταν αυθαίρετη λόγω της διάρκειάς της, σε συνδυασμό με τις συνθήκες αυτής.

β) Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

83. Όσον αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 5 §1 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με αυτά της παρούσας προσφυγής, το Δικαστήριο παραπέμπει στην οικεία νομολογία του επί του θέματος (βλ ιδίως *Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], αρ. 13229/03, §§ 64 et 74, CEDH 2008, *Mooren κατά Γερμανίας* [GC], αρ. 11364/03, §§ 72-81, CEDH 2009, *Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 15 Νοεμβρίου 1996, § 73, *Recueil* 1996-V, *Baranowski κατά Πολωνίας*, αρ. 28358/95, §§ 50-52, CEDH 2000-III, προαναφερθείσα *Barjamaj*, §§ 36-38, και προαναφερθείσα *Khuroshvili*, §§ 107-108).

84. Στην υπό κρίση υπόθεση το Δικαστήριο επισημαίνει πρώτον ότι η στέρηση της ελευθερίας του προσφεύγοντος ήταν θεμελιωμένη στο άρθρο 76 του Νόμου 3386/2005. Συνεπώς, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η επίδικη κατάσταση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5 § 1 εδάφιο (στ), της Σύμβασης και είναι θεμελιωμένη στο εθνικό δίκαιο. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει στο σημείο αυτό ότι το άρθρο 5 §1 (στ) δεν απαιτεί η κράτηση ενός ατόμου κατά του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απέλασης να θεωρείται ως ευλόγως απαραίτητη, προκειμένου να εμποδιστεί π.χ. από τη διάπραξη αδικήματος ή να εμποδιστεί να διαφύγει (προαναφερθείσα *Chahal*, § 112). Κατόπιν των ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η κράτηση του προσφεύγοντος αποσκοπούσε στο να τον εμποδίσει από να διαμένει παράνομα στην ελληνική επικράτεια και στο να διασφαλιστεί η ενδεχόμενη απέλασή του. Συνεπώς, θεωρεί ότι

στην υπό κρίση υπόθεση δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η καλή πίστη των αρμόδιων αρχών.

85. Δεύτερον, όσον αφορά τη διάρκεια της κράτησης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 5 §1 (στ), μόνον η διεξαγωγή της διαδικασίας απέλασης δικαιολογεί τη στέρηση της ελευθερίας που θεμελιώνεται στη διάταξη αυτή, και ότι, εάν η διαδικασία δεν διεξάγεται με την απαιτούμενη επιμέλεια, η κράτηση παύει να δικαιολογείται (προαναφερθείσα *Chahal*, §113, προαναφερθείσα *Gebremedhin [Gaberamadhien]* κατά Γαλλίας, § 74).

86. Ωστόσο, το Δικαστήριο επισημαίνει καταρχάς, ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε για περίοδο περίπου τριών μηνών, ήτοι από τις 13 Οκτωβρίου 2010 έως τις 3 Ιανουαρίου 2011, ημερομηνία κατά την οποία αφέθηκε ελεύθερος μετά από την απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι μια τέτοια διάρκεια δεν μπορεί να θεωρηθεί καταρχήν ως υπερβολική για την ολοκλήρωση των διοικητικών διατυπώσεων ενόψει της υλοποίησης της απέλασης του προσφεύγοντος.

87. Όσον αφορά την αίτηση ασύλου, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι από το εθνικό δίκαιο προκύπτει ότι μολονότι μια αίτηση αναστέλλει την εκτέλεση ενός μέτρου απέλασης εντούτοις δεν αναστέλλει την κράτηση. Το εθνικό δίκαιο επιβάλλει μόνον η αίτηση ασύλου να εξεταστεί «κατά απόλυτη προτεραιότητα» (βλ. ανωτέρω παράγραφο 30). Ωστόσο, ακόμη και αν η αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος είχε καταχωρηθεί, η κράτησή του δεν θα είχε αρθεί αυτοδικαίως.

88. Τέλος, αφού συμπεράνε την παραβίαση του άρθρου 3 λόγω των συνθηκών κράτησης στο Τμήμα συνοριακής φύλαξης στο οποίο κρατήθηκε ο προσφεύγων (βλ. ανωτέρω παράγραφο 61), το Δικαστήριο δεν θεωρεί απαραίτητο να τοποθετηθεί άλλη μία φορά στο πεδίο αυτό υπό το πρίσμα του άρθρου 5 §1 (στ) (βλ. προαναφερθείσα *Horshill* κατά Ελλάδα, §65).

89. Κατόπιν των ανωτέρω, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η κράτηση του προσφεύγοντος δεν ήταν αυθαίρετη και ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ήταν «νόμιμη» κατά την έννοια του άρθρου 5 §1 (στ) της Σύμβασης.

90. Συνεπώς, δεν υπήρξε παραβίαση της διάταξης αυτής.

2. *Επί των αντλούμενων από τα άρθρα 5 §4 και 13 της Σύμβασης αιτιάσεων σχετικά με τον μη πραγματικό χαρακτήρα του δικαστικού ελέγχου της κράτησης*

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

91. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δυνάμει του Νόμου 3900/2010, το άρθρο 76 του Ν. 3386/2005 τροποποιήθηκε και ότι ο διοικητικός δικαστής έχει εφεξής ρητά την εξουσία να ελέγχει τη νομιμότητα της κράτησης των ατόμων που κρατούνται ενόψει της απέλασής τους. Προσθέτει ότι οι αντιρρήσεις του προσφεύγοντος έγιναν δεκτές από το Διοικητικό πρωτοδικείο, το οποίο αποφάνθηκε ότι η συνέχιση της κράτησης του προσφεύγοντος δεν ήταν νόμιμη, και ότι ο προσφεύγων μπόρεσε να έχει τη συνδρομή δικηγόρου.

92. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι ακόμη και μετά την τροποποίηση του Νόμου 3386/2005, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αλεξανδρούπολης συνέχισε να θεμελιώνει τις αποφάσεις του στη γνωστή διαμονή των ενδιαφερομένων, στα προβλήματα υγείας τους και τους δεσμούς τους με την Ελλάδα, και ότι δεν έλαβε ποτέ υπόψη του άλλους λόγους όπως η έννοια του «αυθαιρέτου» κατά την έννοια του άρθρου 5 §1 της Σύμβασης.

β) Η Εκτίμηση του Δικαστηρίου

93. Όσον αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 5 §4 της Σύμβασης σε υποθέσεις όπου εγείρονται ζητήματα παρόμοια με αυτά της υπό κρίση υπόθεσης, το Δικαστήριο παραπέμπει στην οικεία νομολογία του επί του θέματος (βλ. ιδίως *Dougoz κατά Ελλάδα*, αρ. 40907/98, § 61, CEDH 2001-II, προαναφερθείσα *S.D. κατά Ελλάδα*, 11 Ιουνίου 2009, προαναφερθείσα *A.A. κατά Ελλάδα*, και *Herman και Serazadishvili κατά Ελλάδα*, αρ. 26418/11 και 45884/11, § 71, 24 avril 2014).

94. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο επισημαίνει καταρχάς ότι όσον αφορά τις αντιρρήσεις που μπορεί να ασκήσει αλλοδαπός κατά της απόφασης που διατάσσει την κράτησή του ενόψει απέλασης, η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 76 του Νόμου 3386/2005 προέβλεπε, έως την 1^η Ιανουαρίου 2011, ότι ο αρμόδιος δικαστής μπορούσε να εξετάσει την απόφαση της κράτησης μόνον ως προς τον κίνδυνο διαφυγής ή τον κίνδυνο για τη δημόσια τάξη. Με το Νόμο 3900/2010, η

No Φ 092.22/7590

παράγραφος 4 του Νόμου 3386/2005 τροποποιήθηκε και προβλέπει, από την 1^η Ιανουαρίου 2011, ότι ο αρμόδιος δικαστής «αποφαίνεται επίσης ως προς τη νομιμότητα της κράτησης ή την παράτασή της». Από τη νέα αυτή διατύπωση προκύπτει ότι ο αρμόδιος δικαστής μπορεί εφεξής να εξετάσει τη νομιμότητα της προώθησης καθώς και τα θέματα τα σχετικά με τις υλικές συνθήκες της κράτησης του υπό απέλαση ατόμου, στον βαθμό που ο οικείος νόμος προβλέπει ρητά την εξέταση της νομιμότητας της κράτησης.

95. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι με την απόφασή του P8/2011, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης έκανε δεκτές τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντος και διέταξε την απόλυσή του. Με την απόφαση αυτή, το Διοικητικό Πρωτοδικείο απάντησε ικανοποιητικά στα παράπονα του προσφεύγοντος σχετικά με τη νομιμότητα της κράτησής του. Συνεπώς, η εξέταση των αντιρρήσεων του προσφεύγοντος ήταν σύμφωνη με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 §4 της Σύμβασης.

96. Κατόπιν των ανωτέρω, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 §4 της Σύμβασης.

97. Τέλος, το Δικαστήριο θεωρεί ότι διαπιστώνοντας ιδίως ότι η κράτηση του προσφεύγοντος επιδείνωσε την υγεία του, το Διοικητικό Πρωτοδικείο εξέτασε σιωπηρά τις συνθήκες κράτησης στους χώρους του Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού. Ως εκ τούτου, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης, τις θέσεις των διαδίκων και τα συμπεράσματα που διατυπώθηκαν υπό το πρίσμα του άρθρου 5§4 της Σύμβασης, το Δικαστήριο θεωρεί ότι εξέτασε τα κύρια νομικά ζητήματα που εγείρει η παρούσα προσφυγή ως προς τον πραγματικό χαρακτήρα των εθνικών ενδίκων μέσων που ήταν διαθέσιμα και ότι δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί χωριστά επί της αιτίας της αντλούμενης από το άρθρο 13 της Σύμβασης, καθόσον το άρθρο 5§4 της Σύμβασης αποτελεί *lex specialis* σε σχέση με τις πιο γενικές απαιτήσεις του άρθρου 13 (*Nikolova κατά Βουλγαρίας* [GC], αρ. 31195/96, §69, CEDH 1999-II).

V. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5§2 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

98. Ο προσφεύγων επικαλείται το άρθρο 5§2 της Σύμβασης και παραπονείται ότι δεν ενημερώθηκε σε γλώσσα που κατανοούσε για τους λόγους της κράτησής του και για τις προσφυγές που υπήρχαν κατά της απόφασης που τον έθετε υπό κράτηση.

99. Λαμβανομένης υπόψη της διατύπωσης σχετικά με το άρθρο 5§4 (βλ. ανωτέρω παράγραφος 96), το Δικαστήριο θεωρεί ότι δεν συντρέχει λόγος να εξετάσει εάν υπήρξε, στην υπό κρίση υπόθεση, παραβίαση της διάταξης αυτής (βλ. μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα *Rahimi*).

VI. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

100. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Ζημία

101. Ο προσφεύγων ζητεί 15.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υπέστη.

102. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και αυθαίρετο και καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα. Προσθέτει ότι η επιδίκαση αποζημίωσης από το Δικαστήριο δεν μπορεί να λάβει χώρα παρά μετά από έγγραφη παραίτηση του προσφεύγοντος από κάθε άλλη αξίωση για τις ίδιες αιτίες, καθώς και μετά από έγγραφη παραίτηση από το δικαίωμα άσκησης της αγωγής του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα.

103. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων υπέστη ηθική βλάβη, εξαιτίας της παραβίασης των δικαιωμάτων του που προστατεύονται από τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης. Αυτή η ηθική βλάβη δεν αποζημιώνεται επαρκώς με τις διαπιστώσεις της παραβίασης. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα το ποσό των 6.500 ευρώ λόγω ηθικής βλάβης, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

104. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων δεν υποβάλλει κανένα αίτημα για επιστροφή των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης. Ως εκ τούτου, δεν του επιδικάζει κανένα ποσό για την αιτία αυτή.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

105. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Εξετάζει επί της ουσίας την ένσταση της Κυβέρνησης σχετικά με τη μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων όσον αφορά τις επικαλούμενες ελλείψεις της διαδικασίας ασύλου και την απορρίπτει,*
2. *Κηρύσσει παραδεκτή την προσφυγή,*
3. *Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης στο Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Τυχερού,*
4. *Αποφαίνεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της Σύμβασης, όσον αφορά τις ελλείψεις της διαδικασίας ασύλου,*
5. *Αποφαίνεται ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 §1 της Σύμβασης,*
6. *Αποφαίνεται ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 §4 της Σύμβασης,*
7. *Αποφαίνεται ότι δεν συντρέχει λόγος να εξετάσει τις αντλούμενες από τα άρθρα 5 §2 και 13 της Σύμβασης αιτιάσεις,*
8. *Αποφαίνεται*
 - α) *ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η απόφαση θα γίνει οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 §2 της Σύμβασης, το ποσό των έξι χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ (6.500€) συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη,*
 - β) *ότι από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσυζητώνται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το*

№ Φ 092.22/7590

χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες

9. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης ως προς τα περαιτέρω.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 5 Νοεμβρίου 2015, σύμφωνα με το άρθρο 77 §§2 και 3 του Κανονισμού.

André Wampach

András Sajó

Αν. Γραμματέας

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο

Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα